

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA GOSPODARSTVO, TURIZEM IN ŠPORT
TRŽNI INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE

Dunajska cesta 160, 1000 Ljubljana

T: 01 280 87 00
E: gp.tirs@gov.si
W: www.tirs.si

Tržni inšpektorat Republike Slovenije izdaja

SMERNICE

**za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in
financiranja terorizma za dajalce kreditov in kreditne
posrednike**

Marec 2024

Na podlagi 169. člena Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 48/22 in 145/22, v nadaljnjem besedilu ZPPDFT-2) v zvezi z e) točko prvega odstavka 152. člena ZPPDFT-2 mag. Andreja But, glavna tržna inšpektorica Tržnega inšpektorata Republike Slovenije izdaja

Smernice za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za dajalce kreditov in kreditne posrednike

1. Uvod

ZPPDFT-2 v 169. členu pooblašča Tržni inšpektorat Republike Slovenije za izdajo smernic z namenom enotnega izvajanja posameznih določb tega zakona in na njegovi podlagi sprejetih predpisov. Izdane smernice so svetovalne narave in so namenjene zavezancem za lažje razumevanje in izvajanje določb ZPPDFT-2. Te smernice so namenjene dajalcem kredita in kreditnim posrednikom iz a), b) in g) alineje 19. točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT-2, to je pravnim in fizičnim osebam, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo:

- **dajanja kreditov oziroma posojil, ki vključuje tudi potrošniške kredite, hipotekarne kredite, faktoring in financiranje komercialnih poslov, vključno s forfetiranjem,**
- **finančnega zakupa (lizinga),**
- **posredovanja pri sklepanju kreditnih in posojilnih poslov, razen tistih pravnih in fizičnih oseb, pri katerih dejavnost posredništva ni glavna dejavnost in poslov ne sklepajo v imenu in za račun finančne ali kreditne institucije (kreditni posredniki v pomožni funkciji), (v nadaljevanju dajalci kreditov in kreditni posredniki).¹**

Nadzor nad izvajanjem določb ZPPDFT-2 pri omenjenih zavezancih na podlagi sedmega odstavka 164. člena ZPPDFT-2 opravlja Tržni inšpektorat Republike Slovenije. Pooblastila za izvajanje inšpekcijskega nadzora ima tudi Urad za preprečevanje pranja denarja (UPPD).

2. Opredelitev pojmov pranja denarja in financiranja terorizma

Pranje denarja po ZPPDFT-2 pomeni katero koli ravnanje z denarjem ali premoženjem, pridobljenim s kaznivim dejanjem, ki vključuje:

- zamenjavo ali kakršen koli prenos denarja ali drugega premoženja, ki izvira iz kaznivega dejanja;
- skrivanje ali prikrievanje prave narave, izvora, nahajanja, gibanja, razpolaganja, lastništva ali pravic v zvezi z denarjem ali drugim premoženjem, ki izvira iz kaznivega dejanja.

Denar oziroma premoženje, ki je pridobljeno s storitvijo kaznivega dejanja je "umazan denar." Tak denar je »oprano«, ko njegov pravi izvor ni razviden in ima vse lastnosti legitimno pridobljenega premoženja. **Končni cilj pranja denarja je vključitev »oprane« denarja v običajne poslovne tokove, ki so sestavni del zakonite poslovne dejavnosti oziroma investiranje v kriminalno dejavnost (financiranje terorizma).**

¹ V smernicah se pojem kredit uporablja v širšem pomenu, in sicer vključuje vse oblike kredita, kot so odlog plačila, posojilo ali drug podoben finančni dogovor, ki ima z ekonomskega vidika enak namen kot kredit (npr. lizing).

Financiranje terorizma je zagotavljanje ali zbiranje oziroma poskus zagotavljanja ali zbiranja denarja ali drugega premoženja zakonitega ali nezakonitega izvora, posredno ali neposredno, z namenom ali zavedajoč se, da bo v celoti ali delno uporabljeno za izvedbo terorističnega dejanja ali drugega dejanja, povezanega s terorizmom, ali da ga bo uporabil terorist oziroma teroristka (v nadaljnjem besedilu: terorist) ali teroristična organizacija.

Dejanje pranja denarja in financiranje terorizma je kot kaznivo dejanje opredeljeno v Kazenskem zakoniku (KZ-1), in sicer v 109. členu (financiranje terorizma) in 245. členu (pranje denarja).

Prizadevanja storilcev kaznivih dejanj in oseb, ki jim pri tem pomagajo, da bi prikrili izvor premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivimi dejanji, ali pa zakonit ali nezakonit denar preusmerili v namene terorizma, lahko resno ogrozijo trdnost, integriteto in stabilnost kreditnih institucij in finančnih institucij ter zaupanje v finančni sistem kot celoto. Pranje denarja in financiranje terorizma ima negativne posledice tudi na družbo kot celoto. Za boj proti pranju denarja in financiranju terorizma aktivnost pravosodnih organov ne zadošča, potrebno je tudi sodelovanje gospodarstva.

3. Obveznosti dajalcev kreditov in kreditnih posrednikov

Zaradi odkrivanja ter preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma dajalci kreditov in kreditni posredniki pri opravljanju svojih dejavnosti izvajajo naloge, določene z ZPPDFT-2 in predpisi, sprejetimi na njegovi podlagi. Dajalec kredita in kreditni posrednik lahko eno ali več nalog izvede s pomočjo zunanjih izvajalcev, razen nalog, ki so podrobneje opredeljene v točkah 3.4., 3.5. in 3.6. Dajalec kredita in kreditni posrednik morata v skladu z ZPPDFT-2:

- izdelati oceno tveganja pranja denarja in financiranja terorizma;
- vzpostaviti politike, kontrole in postopke za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma;
- izvajati ukrepe za poznavanje stranke (v nadaljevanju: pregled stranke) na način in pod pogoji, ki jih določa ZPPDFT-2;
- sporočati predpisane in zahtevane podatke ter predložiti dokumentacijo Uradu za preprečevanje pranja denarja (UPPD);
- imenovati pooblaščenca in namestnika pooblaščenca, ter zagotoviti pogoje za njihovo delo;
- skrbeti za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotoviti redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog po ZPPDFT-2;
- pripraviti seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma;
- zagotoviti varstvo in hrambo podatkov ter upravljanje predpisanih evidenc;
- izvajati politike in postopke skupine ter ukrepe odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma v lastnih podružnicah in hčerinskih družbah v večinski lasti v državah članicah in v tretjih državah; in
- izvajati druge predpisane naloge in obveznosti.

3.1 Izdelava ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma

Tveganje pranja denarja in financiranja terorizma je tveganje, da bo stranka izrabila finančni sistem za pranje denarja ali financiranje terorizma oziroma, da bo stranka poslovno razmerje, transakcijo, produkt, storitev ali distribucijsko pot ob upoštevanju dejavnika geografskega

tveganja (država ali geografsko območje) posredno ali neposredno uporabila za pranje denarja ali financiranje terorizma (18. člen ZPPDFT-2).

Da bi zavezanec preprečil preveliko izpostavljenost negativnim učinkom pranja denarja in financiranja terorizma, mora v skladu s smernicami, ki jih izda nadzorni organ, ob upoštevanju poročila o ugotovitvah nacionalne ocene tveganja² in nadnacionalne ocene tveganja, ter na podlagi lastnih ocen tveganja, izdelati oceno tveganja, s katero opredeli nivo izpostavljenosti določene stranke, poslovnega razmerja, transakcije, produkta, storitve idr.

Analiza tveganja mora temeljiti na poznavanju značilnosti poslovanja dajalca kredita oziroma poslovanja kreditnega posrednika, ter stranke, s katero se vzpostavlja poslovno razmerje. Gre za pristop, ki temelji na analizi in oceni tveganja (risk-based approach), ki zavezancem nalaga, da vzpostavijo svoje notranje kriterije, s katerimi določijo, kdaj so posamezna dejanja sumljiva.

Priprava ocene tveganja je nujen predpogoj za izvedbo predpisanih ukrepov pregleda stranke, saj je od umestitve stranke, poslovnega razmerja, storitve ali transakcije v eno od kategorij tveganosti odvisna vrsta pregleda stranke (običajen pregled, poenostavljen pregled, poglobljen pregled).

Tveganje pranja denarja in financiranje terorizma se lahko določi prek ocen različnih vrst tveganja. Najpogosteje uporabljeni dejavniki za presojanje tveganja so:

➤ **država ali geografsko območje stranke**

Pri upoštevanju dejavnikov povečanega tveganja oziroma neznatnega geografskega tveganja zavezanec upošteva dejavnike iz Pravidnika o dejavnikih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma, poleg tega pa tudi seznam tveganih držav za pranje denarja ali financiranje terorizma, ki ga na svojih spletnih straneh objavlja Urad.

Pri ocenjevanju tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma v zvezi s stranko, poslovnim razmerjem, transakcijo, produktom, storitvijo ali distribucijsko potjo upošteva naslednje dejavnike povečanega tveganja, povezane z državo ali geografskim območjem:

1. države, ki so uvrščene na seznam visoko tveganih tretjih držav s strateškimi pomanjkljivostmi, v katerih ne veljajo ustrezni ukrepi za preprečevanje in odkrivanje pranja denarja ali financiranja terorizma;

2. države, za katere je na podlagi zanesljivih virov ugotovljeno, da imajo precejšnjo stopnjo korupcije ali drugih kaznivih dejanj;

3. države, za katere je na podlagi zanesljivih virov (kot so vzajemna ocenjevanja, poročila mednarodnih teles o stanju na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, poročila o spremljanju izvajanja ukrepov) ugotovljeno, da nimajo vzpostavljenih oziroma učinkovito izvedenih ukrepov glede boja proti pranju denarja in financiranju terorizma v skladu z revidiranimi priporočili Projektne skupine za finančno ukrepanje glede pranja denarja (Financial Action Task Force – FATF);

4. države, za katere veljajo sankcije, embargi ali podobni ukrepi, ki jih izdajo mednarodne organizacije, kot sta Evropska unija ali Organizacija združenih narodov;

5. države, ki zagotavljajo financiranje ali podporo terorističnim organizacijam ali v katerih delujejo teroristične organizacije s seznama potrjenih terorističnih organizacij.

² Nacionalna ocena tveganja za RS se posodablja najmanj vsake 4 leta in je objavljena na spletni strani UPPD.

➤ **tveganje stranke**

Poleg dejavnikov iz Pravidnika o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma so pri dejavnih povečanega tveganja upoštevne tudi:

- okoliščine, ki izrazito odstopajo od običajnega načina poslovanja stranke;
- neujemanje osebnih podatkov (neobstoječ naslov ipd.);
- dejstvo, da stranka ne želi razkriti dejanskega lastnika;
- pogoste spremembe v lastništvu stranke;
- stranko zastopa posrednik, katerega vloga ni jasna;
- nejasnosti glede opredelitve same dejavnosti poslovnega subjekta;
- pogosto spreminjanje sedeža in/ali imena poslovnega subjekta.

➤ **tveganje, vezano na transakcijo oziroma posel**

Transakcija je vsak sprejem, izročitev, zamenjava, hramba, razpolaganje ali drugo ravnanje z denarjem ali drugim premoženjem pri zavezancu.

Tveganja so opredeljena v Pravidniku o dejavnih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma. Povečano tveganje predstavlja produkt oziroma storitev, ki omogoča predčasno poplačilo posojila s strani tretjega.

Dajalec kredita praviloma prejema vplačila za poplačilo kredita od stranke, ki je navedena v pogodbi kot kreditojemalec. Kadar pa dajalec kredita prejema vplačila za poplačilo dolga tudi s strani tretje osebe, v teh primerih povečano tveganje za pranje denarja izhaja iz možnosti, da ta denarna sredstva, uporabljena za poplačilo, izvirajo iz kaznivega dejanja.

Transakcija oziroma posel lahko postane tvegan z vidika pranja denarja tudi v primeru, ko se poplačilo kredita začne izvajati na način, da tretja oseba prične odplačevati obveznost kreditojemalca oziroma ga odplača v enkratnem znesku. Direktna obremenitev s transakcijskega računa kreditojemalca oziroma plačilo s položnico je sicer običajen način odplačila kredita, pri čemer ne pomeni, da posel, v katerem ni dogovorjeno odplačilo z direktno obremenitvijo računa kreditojemalca, predstavlja povečano tveganje že od samega začetka.

3.2 Vzpostavitev politik, kontrol in postopkov za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma

Zavezanec za učinkovito ublažitev in obvladovanje tveganj pranja denarja in financiranja terorizma, ugotovljenih na podlagi 18. in 19. člena ZPPDFT-2, vzpostavi učinkovite politike, kontrole in postopke, ki so sorazmerni glede na njegovo dejavnost in velikost (npr. velikost in sestavo zavezanca, obseg in sestavo poslov, vrste strank, s katerimi posluje zavezanec, vrste produktov, ki jih ponuja zavezanec). Politike, kontrole in postopki vključujejo razvoj notranjih politik, kontrol in postopkov, ki se nanašajo na:

- modele upravljanja s tveganji,
- skrbni pregled stranke,
- sporočanje podatkov UPPD,
- varstvo in hrambo podatkov ter upravljanje evidenc,
- notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma,
- zagotavljanje skladnosti s predpisi,
- varno zaposlovanje in po potrebi varnostno preverjanje zaposlenih v skladu z zakonom, ki ureja tajne podatke,
- izobraževanje in usposabljanje zaposlenih.

Zavezanec, ki je srednja ali velika družba v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe, imenuje enega od članov upravnega ali poslovnega organa, odgovornega za izvajanje nalog iz prejšnjega odstavka in za zagotavljanje skladnosti poslovanja z zakoni in drugimi predpisi s področja odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma.

3.3 Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (pregled stranke)

Izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (pregled stranke) je ključen element v sistemu odkrivanja in preprečevanja pranja denarja. Zavezanci so dolžni opraviti običajen pregled stranke, s katero sklepajo poslovna razmerja. ZPPDFT-2 pozna še dve posebni obliki pregleda stranke, in sicer poenostavljen pregled in poglobljen pregled. Pri strankah z nižjo stopnjo tveganja se uporablja poenostavljen pregled, ki pomeni opustitev nekaterih ukrepov in pri katerem se pridobi manjši nabor podatkov. Poglobljen pregled, ki pomeni uvedbo dodatnih ukrepov, se izvaja pri strankah, ki predstavljajo večje tveganje.

Zavezanec s pregledom stranke na verodostojen način ugotovi in potrdi identiteto stranke, ter spozna **namen transakcije** oziroma predvideno naravo poslovnega razmerja. Zavezanec postopke izvajanja pregleda strank opredeli v svojih notranjih aktih.

Zavezanec mora pregled stranke opraviti v naslednjih primerih (prvi odstavek 22. člena ZPPDFT-2):

- pri **sklepanju poslovnega razmerja** s stranko;
- pri vsaki transakciji v vrednosti **15.000 evrov** ali več, ne glede na to, ali poteka posamično ali z več transakcijami, ki so med seboj očitno povezane;
- pri **dvomu** o verodostojnosti in ustreznosti predhodno pridobljenih podatkov o stranki ali dejanskem lastniku stranke;
- vedno, kadar v zvezi s transakcijo, stranko, sredstvi ali premoženjem obstajajo **razlogi za sum** pranja denarja ali financiranja terorizma, ne glede na vrednost transakcije.

3.3.1 Običajen pregled stranke

Običajen pregled stranke obsega naslednje (prvi odstavek 21. člena ZPPDFT-2):

- ugotavljanje **istovetnosti stranke** in preverjanje njene istovetnosti na podlagi zanesljivega neodvisnega vira:
 - a) z vpogledom v uradni osebni dokument stranke ob njeni osebni navzočnosti, dodatno iz druge veljavne uradne listine; če zavezanec podvomi v resničnost pridobljenih podatkov ali verodostojnost predloženih listin, mora zahtevati pisno izjavo stranke (29. člen ZPPDFT-1); če stranko zastopa pooblaščenec, preveriti tudi pooblastilo oziroma pravico zastopanja (30. člen in 31. člen ZPPDFT-2),
 - b) pravno osebo se preveri z vpogledom v originalno ali overjeno dokumentacijo javnega registra, ki ne sme biti starejša od 3 mesecev in jo predloži zakoniti zastopnik pravne osebe ali njegov pooblaščenec (36. člen ZPPDFT-2);
- ugotavljanje **dejanskega lastnika** stranke

Register dejanskih lastnikov, ki ga vodi in vzdržuje AJ PES, je baza podatkov, v kateri se zbirajo podatki o dejanskih lastnikih pravne osebe z namenom zagotavljanja transparentnosti lastniških struktur poslovnih subjektov in onemogočanja zlorab poslovnih subjektov za pranje denarja in

financiranje terorizma, ki bi svojo identiteto sicer lahko skrili za poslovno strukturo. Dejanski lastnik je vsaka fizična oseba, ki je končni lastnik poslovnega subjekta ali jo nadzira ali kako drugače obvladuje.

- pridobitev podatkov o **namenu in predvideni naravi** poslovnega razmerja ali transakcije;
- redno skrbno **spremljanje** poslovnih aktivnosti, ki jih stranka izvaja pri vas.

Pri določanju obsega izvajanja ukrepov iz prejšnjega odstavka zavezanec upošteva vsaj:

- namen sklenitve in naravo poslovnega razmerja,
- višino sredstev, vrednost premoženja ali obseg transakcij,
- čas trajanja poslovnega razmerja in
- skladnost poslovanja z namenom sklenitve poslovnega razmerja.

Postopki izvajanja teh ukrepov morajo biti opredeljeni v notranjih aktih.

Nabor podatkov, ki jih je potrebno pridobiti v okviru pregleda stranke, določa 53. člen ZPPDFT-2. Zavezanec, ki **ukrepov** iz prvih treh alinej prejšnjega odstavka **ne more izvesti, ne sme skleniti poslovnega razmerja ali opraviti transakcije oziroma mora prekiniti poslovno razmerje**, če je to že sklenjeno, in mora preučiti možnost, da v skladu s 76. členom tega zakona uradu sporoči podatke o stranki oziroma sumljivi transakciji, ki jih ima (26. člen ZPPDFT-2).

3.3.2 Poenostavljen pregled stranke

Zavezanec opravi poenostavljeni pregled stranke, če oceni, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, distribucijska pot, država ali geografsko območje predstavljajo **neznatno tveganje** za pranje denarja ali financiranje terorizma. Pri odločitvi, ali bo opravil poenostavljeni pregled stranke, zavezanec upošteva tudi, ali je ugotovljeno neznatno tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma sektorja ali dejavnosti neznatnega tveganja pranja denarja in financiranja terorizma in Uredbo o dejavnostih neznatnega tveganja pranja denarja ali financiranja terorizma

Zavezanec v zadostni meri spremlja poslovne aktivnosti stranke in transakcije, da lahko prepozna neobičajne in sumljive transakcije. Poenostavljeni pregled stranke ni dovoljen, kadar v zvezi s stranko, transakcijo, premoženjem ali sredstvi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Obseg pridobivanja podatkov pri izvajanju poenostavljenega pregleda stranke je določen v petem odstavku 63. člena ZPPDFT-2.

3.3.3 Poglobljen pregled stranke

Poglobljeni pregled stranke poleg ukrepov iz običajnega pregleda stranke **vključuje dodatne ukrepe**, kadar gre za:

- sklepanje poslovnega razmerja s stranko, ki je politično izpostavljena oseba (glej 66. člen ZPPDFT-2). Zavezanec je dolžan vzpostaviti sistem upravljanja s tveganji, ki vključuje tudi postopek, s katerim ugotovljajo ali je stranka oziroma njen zakoniti zastopnik ali pooblaščenec politično izpostavljena oseba.³ Ta postopek zavezanec določi

³ Politično izpostavljena oseba je vsaka fizična oseba, ki deluje ali je v zadnjem letu delovala na vidnem javnem položaju v državi članici ali tretji državi, vključno z njenimi ožjimi družinskimi člani in ožjimi sodelavci.

v svojem notranjem aktu. Če je stranka politično izpostavljena oseba, zavezanec pridobi podatke o izvoru sredstev (na podlagi predloženih listin oziroma na podlagi pisne izjave stranke).

- kadar je stranka ali transakcija povezana s tretjo državo z visokim tveganjem (gre za države, ki imajo po podatkih mednarodnih organizacij pomanjkljivo zakonodajo ali je ne izvajajo v celoti oziroma se države povezuje z drugimi tveganji, ki lahko vplivajo na uspešnost boja zoper pranje denarja in financiranje terorizma.⁴
- če oceni, da stranka, poslovno razmerje, transakcija, produkt, storitev, država ali geografsko področje pomeni povečano tveganje za pranje denarja ali financiranje terorizma⁵.

Če je stranka ali transakcija povezana s tretjo državo z visokim tveganjem, zavezanec izvede še dodatne ukrepe, ki obsegajo:

- pridobivanje dodatnih podatkov o dejavnosti stranke in pogostejše posodabljanje podatkov o istovetnosti stranke in njenem dejanskem lastniku;
- pridobivanje dodatnih podatkov o namenu in predvideni naravi poslovnega razmerja in podatkov o razlogih nameravane ali opravljene transakcije;
- pridobivanje podatkov o izvoru sredstev in premoženja stranke ter dejanskega lastnika ter podatkov o izvoru sredstev in premoženja, ki so ali bodo predmet poslovnega razmerja ali transakcije;
- pridobivanje pisne odobritve nadrejene odgovorne osebe, ki zaseda položaj višjega vodstva, pred sklenitvijo poslovnega razmerja ali odobritve nadaljevanja poslovnega razmerja, če se oceni ali ugotovi povečano tveganje po sklenitvi poslovnega razmerja;
- posebno skrbno spremljanje transakcij in drugih poslovnih aktivnosti, ki jih pri zavezancu izvaja stranka; in
- preverjanje verodostojnosti pridobljenih podatkov in dokumentacije pri zunanjih virih.

3.4 Omejitev gotovinskega poslovanja

Višji zneski pri plačilih v gotovini predstavljajo visoko tveganje pranja denarja in financiranja terorizma. Zaradi zmanjševanj tveganj, ki jih prinašajo takšna plačila v gotovini, velja omejitev gotovinskih transakcij.

Zavezanci (dajalci kredita in kreditni posredniki iz a), b) in g) alineje 19. točke prvega odstavka 4. člena ZPPDFT-2) od stranke ali nekoga tretjega **ne smejo sprejeti plačila v gotovini, če to plačilo presega vrednost 5.000 EUR**. Prav tako ne smejo v okviru svoje dejavnosti stranki ali nekemu tretjemu **izplačati gotovine, če to plačilo presega vrednost 5.000 EUR**. Omejitev gotovinskih plačil velja tudi, če se plačilo za storitev opravi v več med seboj povezanih gotovinskih transakcijah, ki skupaj presegajo vrednost 5.000 EUR (74. člen ZPPDFT-2).

3.5 Sporočanje podatkov uradu

Obveznost sporočanja sumljivih transakcij (76. člen ZPPDFT-2): Dajalec kredita in kreditni posrednik morata mora sporočiti uradu podatke iz prvega odstavka 150. člena ZPPDFT-2 ter dokumentacijo v zvezi z njimi vedno, kadar v zvezi s transakcijo, osebo, premoženjem ali sredstvi

Funkcije, ki se v RS štejejo za vidne javne položaje, določa Uredba o seznamu funkcij, ki se v Republiki Sloveniji štejejo kot vidni javni položaj.

⁴ Seznam tveganih držav je objavljen na spletni strani UPPD.

⁵ Dejavniki, ki pomenijo povečano tveganje, so določeni v Pravilniku o dejavnikih neznatnega in povečanega tveganja za pranje denarja ali financiranje terorizma (5., 6. in 7. člen).

obstajajo **razlogi za sum** pranja denarja ali financiranja terorizma, in sicer še pred izvedbo transakcije, ter v sporočilu navesti rok, v katerem naj bi se ta opravila. Kadar so podani razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma še po izvedeni transakciji, zavezanec sporoči uradu podatke takoj oziroma najpozneje v petih delovnih dneh. Obveznost sporočanja transakcij velja tudi za nameravano transakcijo ne glede na to, ali je bila pozneje opravljena ali ne.

Sporočilo o sumljivi transakciji mora biti uradu posredovano po zaščiteni elektronski poti, izjemoma se lahko posreduje po telefonu, vendar mora biti uradu posredovano tudi po zaščiteni elektronski poti najpozneje naslednji delovni dan.

Sumljiva transakcija je vsaka nameravana ali izvršena transakcija, v zvezi s katero zavezanec ve ali ima razloge za sum, da premoženje ali sredstva izvirajo iz kaznivih dejanj, ki bi lahko predstavljala predhodno dejanje za pranje denarja ali so povezana s financiranjem terorizma ali po značilnostih ustrezajo indikatorjem za prepoznavanje sumljivih transakcij (glej prilogo), ki napotujejo na razloge za sum pranja denarja ali financiranja terorizma.

3.6. Imenovanje pooblaščenca in namestnikov pooblaščenca ter zagotovitev pogojev za njihovo delo

Zavezanci morajo za posamezne naloge odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma imenovati pooblaščenca in enega ali več njegovih namestnikov. V primeru, da ima zavezanec manj kot štiri zaposlene, mu ni potrebno določiti pooblaščenca in izvajati notranje kontrole po tem zakonu (83. člen ZPPDFT-2).

3.7. Skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog na podlagi ZPPDFT-2

Zavezanci morajo skrbeti za **redno strokovno usposabljanje vseh zaposlenih**, ki opravljajo naloge preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma. V zvezi s tem pripravijo program letnega strokovnega usposabljanja, in sicer najpozneje do konca marca za tekoče leto. Skrb za redno strokovno usposabljanje in izobraževanje se nanaša na seznanjanje z določili ZPPDFT-2 in na njegovi podlagi izdanih pravilnikov in notranjih aktov, s strokovno literaturo glede preprečevanja in odkrivanja pranja denarja in financiranja terorizma, s seznamami indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma (87. člen ZPPDFT-2).

Zavezanci morajo zagotavljati redno notranjo kontrolo nad opravljanjem nalog odkrivanja in preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (88. člen ZPPDFT-2).

Podrobneje so obveznosti zavezanca določene v Pravilniku o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih.

3.8 Priprava seznama indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij

Dajalci kredita in kreditni posredniki morajo pripraviti seznam indikatorjev za prepoznavanje strank in transakcij, v zvezi s katerimi obstajajo razlogi za sum pranja denarja ali financiranja terorizma. Seznam se nahaja v prilogi teh Smernic in ga zavezanci lahko prilagodijo svojemu

načinu poslovanja. Pri sestavi seznama indikatorjev zavezanci upoštevajo zlasti zapletenost in obseg izvajanja transakcij, neobičajno sestavo, vrednost ali povezanost transakcij, ki nimajo jasno razvidnega ekonomskega ali pravno utemeljenega namena, oziroma niso v skladu, ali so v nesorazmerju z običajnim oziroma pričakovanim poslovanjem stranke, in druge okoliščine, ki so povezane s statusom ali drugimi lastnostmi stranke (92. člen ZPPDFT-2).

3.9 Zagotovitev varstva in hrambe podatkov ter upravljanje z zakonom predpisanih evidenc

Varstvo podatkov, ki ga morajo zagotavljati zavezanci, je podrobno urejeno od 134. do vključno 140. člena ZPPDFT-2. Zavezanci morajo **hraniti podatke in pripadajočo dokumentacijo 10 let** po prenehanju poslovnega razmerja oziroma opravljeni transakciji (142. člen ZPPDFT-2). Podatke in pripadajočo dokumentacijo o strokovnem usposabljanju zaposlenih morata dajalec kredita in kreditni posrednik hraniti **4 leta** po opravljenem usposabljanju.

Zavezanci morajo upravljati naslednje evidence podatkov (149. člen ZPPDFT-2):

- evidence podatkov o strankah, poslovnih razmerjih in transakcijah iz 22. in 23. člena ZPPDFT-2,
- evidence sporočenih podatkov Uradu o sumljivih transakcijah iz 76. člena ZPPDFT-2.

4. Veljavnost smernic

Smernice pričnejo veljati z objavo na spletni strani Urada za preprečevanje pranja denarja.

Z dnem uveljavitve teh Smernic prenehajo veljati Smernice za izvajanje Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma za dajalce kreditov in kreditne posrednike, ki jih je izdal Urad RS za preprečevanje pranja denarja z dne 8. 11. 2018.

Številka: 029-15/2024-3

Datum: 12. 3. 2024

mag. Andreja But
glavna tržna inšpektorica

5. Priloga: Seznam indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij s področja pranja denarja in financiranja terorizma

Poznavanje stranke in njene dejavnosti predstavlja izhodišče za sklepanje, da pri določenih transakcijah in strankah obstajajo razlogi za sum pranja denarja. Na splošno je mogoče reči, da so razlogi za sklepanje na sum pranja denarja pri vseh tistih transakcijah, ki niso skladne s strankino zakonito poslovno dejavnostjo ali zasebno dejavnostjo, z njenim običajnim načinom poslovanja, in ko pri transakciji ni mogoče prepoznati pravnega ali gospodarskega namena.

Pri ugotavljanju, ali so pri poslovanju posamezne stranke podani razlogi za sum pranja denarja, je potrebno presojati vsak indikator zase in obenem več indikatorjev skupaj (če so podani). Obstoj samo enega indikatorja, ki kaže na to, da je transakcija sumljiva, včasih zadošča za posredovanje podatkov Uradu za preprečevanje pranja denarja, včasih pa predstavlja zgolj opozorilo, da je potrebno skrbno preučiti transakcijo in z njo povezano stranko, da bi s tem morda odkrili še druge indikatorje.

V seznamu so kot indikatorji za prepoznavanje sumljivih transakcij navedeni primeri transakcij in neobičajnih okoliščin pri njihovem izvajanju, da bi zavezanec lahko z večjo pozornostjo preveril možnost obstoja razlogov za sum pranja denarja. Seznam indikatorjev je pripomoček za lažje prepoznavanje sumljivih transakcij. Dokončen in celovit pregled indikatorjev za prepoznavanje sumljivih transakcij je namreč težko sestaviti, ker se načini pranja denarja stalno in sproti prilagajajo spremenjenim okoliščinam. Seznam indikatorjev je nujno potrebno občasno dopolnjevati zaradi novih pojavnih oblik pranja denarja doma in v tujini.

Dajalci kreditov in kreditni posredniki morajo pri svojem delu upoštevati predvsem naslednje indikatorje za prepoznavanje sumljivih transakcij:

Indikatorji, ki se nanašajo na stranke

- Stranka je molčeča, ima neznatno vednost o vsebini posla in listin, ki jih podpisuje, odklanja pa tudi razgovor o tem, kar bi lahko kazalo na to, da ne gre za njen posel.
- Stranka nasprotuje srečanju in identifikaciji v živo oziroma odpove poslovno razmerje z zavezancem, ko izve za dolžnost identifikacije.
- Stranka prekine poslovno razmerje zaradi zahteve po dodatnih pojasnilih ali dokumentih, brez drugih utemeljenih razlogov.
- Strankina telefonska številka je izključena ali neobstoječa, ko jo želimo poklicati.
- Stranka uporablja izmišljeno ime ali naslov. Pošta oziroma pisma poslana stranki se vračajo zaradi napačnega ali neznanega naslova.
- Stranka za storitev ponuja višje plačilo, kot je to običajno za izvedbo določenega posla, razen če za to obstajajo utemeljeni razlogi.
- Stranka išče nasvet za izvedbo pravnega posla, ki je lahko povezan s kaznivim dejanjem.
- Stranko zastopa pooblaščenec, kar ni običajno za določeno vrsto poslov, o stranki, ki jo zastopa, pa nima zadostnega védenja.
- Stranka zelo nerada posreduje osebne podatke in podatke o svoji dejavnosti.
- Stranka brez potrebe pojasnjuje transakcijo.
- Stranka predloži navidezno neustrezne dokumente oziroma dokumente, ki so videti ponarejeni, prikrojeni ali nepravilni.
- Stranka se upira predložitvi osebnih dokumentov.
- Stranka predloži samo kopije osebnih dokumentov.
- Stranka želi opraviti identifikacijo z drugimi dokumenti, ki niso osebni dokumenti.
- Stranka pretirano zamuja s predložitvijo dokumentov podjetja.
- Vsi identifikacijski dokumenti so izdani v tujini oziroma je njihovo verodostojnost težko preveriti.

- Vsi predloženi identifikacijski dokumenti so videti novi oziroma so bili pred kratkim izdani.
- Stranka je spremljana in/ali varovana.
- Stranka daje videz ustrahovanosti.
- Stranka ali njen porok je oseba z nizkimi dohodki v primerjavi z višino posojila oziroma prevzetimi poroštvenimi obveznostmi.
- Stranka ali njen porok je oseba s kriminalno preteklostjo.
- Stranka je nenavadno podrobno seznanjena z zakonodajo s področja preprečevanja pranja denarja in pranja denarja.
- Stranka (ali njen zakoniti zastopnik) se očitno izogiba običajnim osebnim stikom z dajalcem kredita ali kreditnim posrednikom.
- Stranka odklanja dajanje informacij, ki običajno predstavljajo osnovo za drugo posamično storitev, ki bi lahko predstavljala korist za stranko (npr. zamolčanje podatkov o premoženjskem stanju, ki bi stranki zagotovili boljšo bonitetno razvrstitev).
- Stranka navaja izmišljene ali težko preverljive informacije.
- Stranka se izogiba podpisovanju izpolnjene »Vloge/Zahtevka za odobritev financiranja.«
- Stranka je državljan države ali ima sedež oziroma naslov v državi, ki je navedena na seznamu držav, pri katerih obstaja visoko ali povečano tveganje za pojava pranja denarja in financiranja terorizma.
- Stranka sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo pod prisilo ali ob prisotnosti tretjih oseb, pri čemer daje vtis, da tega ne želi storiti.
- Stranka sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo, ne da bi znala pojasniti razlog.
- Stranko, ki sklepa poslovno razmerje ali izvaja transakcijo, mediji povezujejo s kaznivimi dejanji in nezakonitimi aktivnostmi.
- Stranka (pravna oseba) ima sedež ali naslov prijavljen na naslovu, kjer je že ustanovljenih, registriranih ali prijavljenih več pravnih oseb.
- Stranka je uvrščena na seznam oseb iz držav, za katere veljajo nekateri omejevalni ukrepi EU ali OZN, in je bila na seznam uvrščena tudi zaradi storitve kaznivih dejanj, ki generirajo protipravno premoženjsko korist, ki bi lahko bila povezana tudi s kaznivim dejanjem pranja denarja.
- Stranka želi opraviti transakcijo z osebo iz držav, za katere veljajo nekateri omejevalni ukrepi EU ali OZN, in je bila na seznam uvrščena tudi zaradi storitve kaznivih dejanj, ki generirajo protipravno premoženjsko korist, ki bi lahko bila povezana tudi s kaznivim dejanjem pranja denarja.

Indikatorji, ki se nanašajo na transakcije

- Stranka želi opraviti transakcijo ali skleniti poslovno razmerje, ki z ekonomskega ali pravnega vidika ni smiselna.
- Stranka želi izplačilo v gotovini v primerih, ko gotovinsko izplačilo kredita ni običajen način poslovanja.
- Stranka se želi dogovoriti za nerealen načrt odplačila kredita.
- Stranka nepričakovano odplača kredit s sredstvi neznanega izvora.
- Stranka vztraja pri plačilu obveznosti z gotovino.
- Stranka pri gotovinskih transakcijah prinaša večje vsote neprešetega denarja.
- Stranka sama ponuja plačilo začetne obveznosti (polog) v višini, ki je znatno višji od običajno zahtevanega pri leasing poslih.
- Neobičajno visoka plačila obveznosti do dajalca kredita ali kreditnega posrednika v gotovini s strani fizičnih oseb ali poslovnih subjektov, kar se ne sklada z običajnim poslovanjem stranke.
- Visoka predčasna gotovinska ali negotovinska poplačila obveznosti stranke (brez pravega razloga).

- Stranka izvrši plačilo obveznosti neposredno pri dajalcu kredita ali kreditnem posredniku z večjimi zneski gotovine z bankovci v nizkih apoenih.
- Stranka izvrši plačila obveznosti neposredno pri dajalcu kredita ali kreditnem posredniku v gotovini v domači ali tuji valuti, pri tem pa je očitno, da jo spremlja nekdo tretji, ki ostaja v ozadju.
- Obveznosti stranke do dajalca kredita ali kreditnega posrednika izvrši tretja fizična ali pravna oseba, kar ni skladno s strankino zasebno ali poslovno dejavnostjo.
- Stranka želi skleniti "sale & lease back" posel za časovno obdobje, ki je bistveno krajše od časovnega obdobja, ki je običajno za to vrsto financiranja.

Indikatorji, ki se nanašajo na mednarodno poslovanje

- Posle pri dajalcu kredita ali kreditnem posredniku sklepa oziroma izvrši obveznosti do dajalca kredita ali kreditnega posrednika stranka ali nekdo tretji s sedežem, prebivališčem ali državljanstvom države, ki je na seznamu držav, ki po podatkih mednarodnih organizacij in združenj (FATF, EU, Svet Evrope) ne upoštevajo standardov na področju preprečevanja in odkrivanja pranja denarja ali ki so znana po proizvodnji ali prodaji mamil.